

Міністерство освіти і науки України

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка



СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Місьцеве самоврядування: європейський та український виміри

Загальна інформація

Компонент освітньо-професійної програми	Вибіркова
Кількість кредитів ECTS	3
Мова навчання	Українська
Ступінь вищої освіти	<i>(тільки для нормативних ОК)</i>
Галузь знань	<i>(тільки для нормативних ОК)</i>
Спеціальність	<i>(тільки для нормативних ОК)</i>
Освітньо-професійна програма	<i>(тільки для нормативних ОК)</i>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Місьцеве самоврядування: європейський та український вимір» охоплює коло питань пов'язаних з історією розвитку самоврядної традиції в європейських містах, а також поширення міського самоврядування на українських землях, яке мала європейські корені. Висвітлює проблеми сучасного етапу розвитку місцевого самоврядування в Україні як складової публічної влади. Дисципліна спрямована на формування у студентів поглиблених знань про міське самоврядування, як суспільне явище, як складову місцевого управління, що реалізується територіальними громадами.

Дана навчальна дисципліна має **на меті** ознайомити студентів з теоретичними засадами та практичними аспектами організації місцевого самоврядування, зокрема в контексті європейського досвіду та його адаптації до українських реалій.

Основні завдання дисципліни:

- **Вивчення теоретичних засад місцевого самоврядування:** Ознайомлення з основними поняттями, принципами та функціями місцевого самоврядування, а також з різними моделями організації місцевої влади.
- **Ознайомлення з історією розвитку місцевого самоврядування:** Розгляд еволюції інституту місцевого самоврядування від його зародження до

сучасності, зокрема, дослідження європейських традицій та їх впливу на розвиток самоврядування в Україні.

- **Аналіз німецького досвіду міського самоврядування:** Обговорення особливостей магдебурзького права, його поширення в українських містах, значення для сьогодення.
- **Аналіз європейського досвіду місцевого самоврядування:** Дослідження успішних практик та моделей місцевого самоврядування в різних країнах Європи, зокрема, вивчення їх правового регулювання та організаційних аспектів.
- **Дослідження сучасного стану місцевого самоврядування в Україні:** Аналіз особливостей функціонування місцевого самоврядування в Україні, його правового забезпечення, фінансової бази та організаційної структури.
- **Виявлення проблем та перспектив розвитку місцевого самоврядування в Україні:** Ідентифікація актуальних проблем, що стоять перед місцевим самоврядуванням в Україні, та визначення перспектив його подальшого розвитку в контексті європейської інтеграції.

Передумови вивчення дисципліни

Для результативного опанування знаннями, вміннями, навичками при вивченні даної дисципліни студент повинен мати базові знання з історії України, Західної Європи.

Зміст дисципліни

№	Назва теми	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль I.				
Міське самоврядування як феномен суспільного буття.				
1	Теоретичні засади місцевого самоврядування.	2		2
2	Історія розвитку місцевого самоврядування. Європейські витоки міського самоврядування	2	2	5
3.	Основні етапи становлення міського самоврядування в Україні	2	2	5
Модуль II.				
Німецькі традиції міського самоврядування в українських містах (XIV – початок XIX ст.).				
4.	Німецька колонізація українських міст.	2	2	10
5.	Запровадження магдебурзького права в містах Правобережної України	2		10
6.	Міська самоврядна традиція в містах Лівобережжя		2	5
7.	Функціонування органів міського самоврядування	2		10
Модуль III.				

Конституційно-правова основа місцевого самоврядування (XX – XXI ст.). Європейські стандарти.				
8.	Місцеве самоврядування в умовах європейської інтеграції.	2		8
9.	Європейські стандарти місцевого самоврядування	2	6	15
10.	Місцеве самоврядування в Україні: децентралізація. Виклики сьогодення		2	10
Разом за курс - 90 год		16	16	58

Форми та методи навчання

Методи навчання: проблемні лекції, дискусії, круглі столи, презентації.

Форми навчання: лекції, семінарські заняття, поточні консультації, самостійна робота, тестування.

Контроль навчальних досягнень

Форми та методи оцінювання:

Поточний контроль – усна відповідь та презентації, виконання індивідуальних завдань, тестування.

Підсумковий контроль – залік.

Критерії оцінювання навчальних досягнень:

а) робота на семінарському занятті

(усна відповідь, доповідь, виконання завдань)

до 7 балів

б) тестові завдання

до 10 балів

г) творча робота/есе

до 20 балів

Політика курсу

Учасники освітнього процесу керуються нормативними документами та відповідними Положеннями, затвердженими в НУЧК:

Положення про академічну доброчесність (Наказ № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 р., зі змінами і доповненнями протокол №6 від 26.12.2024, введено в дію наказом ректора № 111 від 27.12.2024. URL: <https://drive.google.com/file/d/1LBczFimbiTyDU90wxxRhwJaHojnGgZ8x/view>

Відпрацювання пропущених занять та перескладання всіх форм контролю може відбуватися впродовж вивчення дисципліни.

Матеріально-технічне забезпечення

Доступ до мережі Інтернет і платформи Moodle, програмне забезпечення Zoom.

Інформаційні ресурси

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Біленчук П., Кравченко В., Підмогильний М. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право). К., 2000.

2. Гошко Т. Нариси з історії магдебурзького права в Україні XIV – поч. XVII ст. Львів, 2002. 255 с.
3. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу: аналіт. доп. / [Жаліло Я. А., Шевченко О. В., Романова В. В. та ін.]; за наук. ред. Я. А. Жаліла. Київ, 2019. 192 с.
4. Європейська Хартія Місцевого самоврядування. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_036
5. Європейська Хартія місцевого самоврядування (Рада Європи, 15 жовтня 1985 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036 Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
6. Заяць А. Магдебурзьке право в містах Правобережної України у XVI – першій половині XVII ст. *Збірник наукових праць: «Ефективність державного управління»*. 2009. Вип. 18/19. URL: <http://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/01/text18.pdf>
7. Камінська Н.В. Міське самоврядування: теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз. Навч. посіб. / Н.В. Камінська. К: КНТ, 2010. 232 с.
8. Кіселичник В. П. Міське право Львові: від магдебургій до статутного права. *Правова держава: Щорічник наукових праць*. 2010. Вип. 21. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/36819/04-Kiselychuk.pdf?sequence=1>
9. Клімова Г. П. Міське самоврядування в Україні: історія і сучасність. *Державне будівництво та місцеве самоврядування* 2004. Вип. 8. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/2481/1/Klimova_80.pdf
10. Кобилецький М. Магдебурзьке право в Україні (XIV – перша половина XIX ст.): Історико-правове дослідження. Львів, 2008. 406 с.
11. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
12. Костенок І. Західні моделі місцевого самоврядування: перспективи і обмеження культурних трансферів. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2013. Вип. 1 (16). URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2013/2013_01\(16\)/39.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2013/2013_01(16)/39.pdf)
13. Куйбіда В. С. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування. К., 2004. 432 с. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/d111.pdf>
14. Міжнародні стандарти місцевого самоврядування: хрестоматія / Упоряд. І. Є. Бороднін, С. А. Квітка, М. Н. Тарасенко. Дніпро, 2019. 148 с. URL: http://www.dridu.dp.ua/biblioteka/doc/Mizhnarodni_standarty_mistsveoho_samovryaduvannya.pdf
15. Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Міське самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. К., 2017. 110 с.
16. Міжнародні та європейські стандарти місцевого самоврядування: проблеми імплементації в Україні [Текст]: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (20 грудня 2019 р., м. Львів) / за наук. ред. проф. М. Микієвича, проф. О. Сушинського, доц. Р. Бедрія. Львів, 2020. 300 с. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnistvo_1/conferencii/Konf_20.12.2019.pdf
17. Методика формування спроможних територіальних громад. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 8 квітня 2015 р. № 214. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>

18. Панейко Ю. Теоретичні основи самоврядування. Львів, 2002. 196 с.
19. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1.04. 2014 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/333-2014>
20. Проект Закону України «Про статус великих міст України – внесено народними депутатами
21. України М. М. Добкіним, С. А. Косіновим // www.rada.gov.ua/project
22. Шевченко Н.В. Місцеве самоврядування в Україні: історія та сучасність (концептуальні підходи вітчизняних політологів). URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/politics/2001/12-1-10.pdf>

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Доманова Ганна Сергіївна
Науковий ступінь, вчене звання, посада	Кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин
Комунікація	Каб. 209. E-mail: an_and_g@ukr.net
Посилання на дисципліну в системах дистанційного навчання	Підключитися до конференції Zoom https://us05web.zoom.us/j/97483799823?pwd=UmNPU09aNTN4MUFJMGs1dnZiMlVQZz09 конференції: 974 8379 9823 Код доступу: 22eqrE
Консультації	Вівторок з 13.00 – 14.00